ALDERSTILPASSEDE FORKLARINGER

NEDRUSTNING (BARN 5–6 ÅR)

Har du hørt det ordet som heter *nedrustning*? Vet du hva det betyr? Nedrusting betyr at voksne jobber for å ødelegge og ta bort (atom)våpen sånn at de ikke kan brukes.

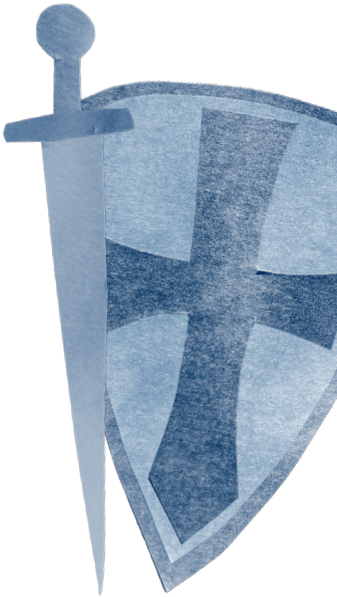
Det er voksne fra hele verden som jobber med nedrustning i nesten alle land i verden. Flere ganger har de fått fredsprisen for arbeidet. Da kom de til Norge for å få fredsprisen som er en medalje. Også i Norge er det mange som jobber for at alle land skal ødelegge og ta bort (atom)våpen. Det er fint å tenke på at vi i Norge ikke har atomvåpen.

NEDRUSTNING (BARN 8–10 ÅR)

Har du hørt det ordet som heter nedrustning? Vet du hva det betyr? Jeg kan forklare litt om det: det handler om krig. Det er lurt å snakke om det, fordi noen ganger er det barn som er redde for krig når de ikke trenger å være det, og det er jo urettferdig.

Vi starter med ordet «rustning». Det er fra gamledager, helt fra Vikingtiden: det er den beskyttelsen av jern som vikingene hadde på seg når de skulle krige. Det ligner litt på det Superheltene har på seg, men superhelter er jo ikke på ordentlig.

Opprustning kunne bety at du tar på deg mer rustning, våpen, hjelm og skjold. Nedrustning kunne bety at du legger bort rustningen, våpen, hjelm og skjold.

Når et land skaffer seg mange våpen og trener soldater, så sier vi at de gjør en *opprustning*. Motsatt, når et land tar bort våpen og soldater, så sier vi at de gjør en *nedrustning*.

Norge har ikke atomvåpen. Det er 9 land i hele verden som har atomvåpen. Likevel er det mange i Norge som arbeider for nedrusting i andre land. Folk fra mange land arbeider for at vi skal lage avtaler for nedrustning for hele verden.

De som arbeider for nedrustning av atomvåpen jobber særlig på to måter:

DE INFORMERER OM AT ATOMVÅPEN ER SKADELIG FOR MENNESKER OG NATUR, og om at atomvåpen er så spesielle våpen at de aldri skal brukes. Andre typer våpen gjør også skade og er farlige, men de gir mindre skader enn atomvåpen.

DET ANDRE MÅLET ER Å SAMLE ALLE SOM ER MOT ATOMVÅPEN SLIK AT DE KAN PÅVIRKE POLITIKERE SOM LAGER LOVER. Da kan land lage egne lover mot atomvåpen. Det finnes også en avtale hvor mange land er enige i å bli kvitt atomvåpen (atomvåpenforbudet). Det er et mål om at de atomvåpnene som allerede finnes skal ødelegges på en trygg måte.

Mange av de som arbeider for *nedrustning* av atomvåpen har laget egne organisasjoner. Flere ganger har de vunnet fredsprisen, som deles ut i Norge.

Det kan være fint å tenke på at vi i Norge ikke har atomvåpen.

NEDRUSTNING (UNGDOM 13–16 ÅR)

Nedrustning er et interessant begrep. Nedrustning er motsatsen til opprustning. Det handler ikke om jern som ruster i stykker, men om «rustning,» som er beskyttelsen som Vikingene tok på seg når de skulle krige. Andre som brukte rustning var riddere, som brukte hjelm, skjold og metallrustning som de hadde på kroppen. (Andre referanser kan være fra fantasy-universer: The Lord of the Rings eller rollespill og karakterer fra dataspill: Minecraft og Fortnite, eller Superhelter).

Opprustning handler om å skaffe mer utstyr. *Nedrustning* handler om å legge bort noe av utstyret.

Når vi snakker om nedrustning mener vi det arbeidet som gjøres for å begrense antall våpen og særlig atomvåpen, for å redusere faren for at det skal bli krig.

Etter den 2. Verdenskrig ble det en kraftig opprustning mellom USA og Sovjetunionen som ble kalt den kalde krigen. Det første virkelige gjennombruddet i arbeidet for nedrustning skjedde i 1963. Da ble man enige om ikke å prøvesprenge atomvåpen.

Senere ble det enighet om ikke å lage eller bruke kjemiske våpen. Så var det direkte samtaler og forhandlinger mellom presidenten i USA Ronald Reagan og Mikhail Gorbatsjov i Sovjetunionen. I 1987 ble de enige om å stoppe opprustningen, og heller ødelegge noen av de atomvåpnene de allerede hadde. Da ble det en nedrustning av atomvåpen.

Senere har noen av disse avtalene blitt brutt eller gått ut på dato. I dag er det mange som arbeider for å få på plass nye avtaler, som fører til nedrustning. Flere av organisasjonene som arbeider for nedrustning, har mottatt fredsprisen for det arbeidet de gjør.

Begrunnelsen for å gi dem fredsprisen var særlig to årsaker: at de gir informasjon om konsekvensene av atomvåpen, og hvordan de skader mennesker og natur, og at de arbeider for å få på plass avtaler som begrenser og avskaffer atomvåpen, altså for nedrustning.

